

คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรคธรรมชาตินไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมชาตินไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคธรรมชาตินไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคธรรมชาตินไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๕/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ ต่อมาในคราวประชุมคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ (๖๕) วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้อนุมัติโครงการและแผนงานรอบปี ๒๕๔๘ ของผู้ถูกร้อง จำนวน ๘ โครงการ งบประมาณ

๒๑๕,๖๐๐ บาท (สองแสนหนึ่งหมื่นเก้าพันหกร้อยบาทถ้วน) โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๘ ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้ผู้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

(๑) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙ และผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๙

(๒) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๘ จากผู้ถูกร้องแต่อย่างใด และต่อมาในวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๙ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือของผู้ถูกร้อง ที่ ๐๐๗/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๙ ลงนามโดยนายรัฐกิจ คุระแก้ว ตำแหน่งรองผู้อำนวยการพรรคผู้ถูกร้อง ทำการแทนหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ในรอบปี ๒๕๔๘ พร้อมหนังสือมอบอำนาจของพลเรือเอก ชัย สุวรรณภาพ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจ เป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนี้ และได้ชี้แจงถึงสาเหตุของการรายงานผลดังกล่าวล่าช้าไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายตามหนังสือพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๐๐๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ สรุปได้ว่าการจัดส่งหนังสือถึงประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้ดำเนินการจัดส่งในซองเดียวกันกับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) แต่ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ทางธุรการไม่ได้นำส่งทางไปรษณีย์ในซองเดียวกัน ซึ่งทางผู้ถูกร้องเข้าใจว่า หนังสือดังกล่าวได้ถูกส่งไปในซองเดียวกันเรียบร้อยแล้ว แต่มาทราบภายหลังว่า หนังสือดังกล่าวยังส่งไปไม่ถึงคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จึงได้รับดำเนินการจัดส่งเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป โดยมีได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงการจัดส่งดังกล่าวแต่อย่างใด

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ไม่ปรากฏชื่อ นายรัฐกิจ ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามนัยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้เสนอเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติพิจารณา ให้ความเห็น ซึ่งในคราวประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องส่งรายงานการใช้จ่ายเงิน กำหนดเวลาตามกฎหมาย และได้เสนอความเห็นต่อผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มี คำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเสนอประธานกรรมการ การเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง (พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ) พิจารณา แต่ในขณะนั้น มีเหตุให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งต้องพ้นจากตำแหน่ง จึงไม่มีผู้มีอำนาจดำเนินการยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญตามกฎหมาย ต่อมาคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขได้มีประกาศ ฉบับที่ ๑๓ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังมีผลใช้บังคับ และแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง และฉบับที่ ๑๕ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไป และได้มีพระบรมราชโองการให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ได้บัญญัติให้มีคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และบรรดาคาไรใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของ ศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้สรุป ข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๑๒/๒๕๔๕ (๒๖) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมเห็นว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ฯ ในรอบปี ๒๕๔๘ ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวผู้ถูกร้อง จะได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ฯ แต่ก็ดำเนินการโดยนายรัฐกิจ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นรองผู้อำนวยการ

พรรคผู้ถูกร้อง แต่มีใช้ผู้มีอำนาจดำเนินการแทนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีมติให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของกฎหมายต่อไป

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนด คณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ และให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

ผู้ถูกร้อง โดยพลเรือเอก ชัย สุวรรณภาพ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ สรุปได้ว่า

(๑) การทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองและการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการจัดทำและดำเนินการควบคู่กัน เมื่อผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเตือนก็ได้ดำเนินการภายในพรรคเป็นขั้นตอนทันที แต่เนื่องจากเป็นพรรคที่เริ่มก่อตั้ง มีความจำกัดในด้านการเงินและการทำงาน จึงต้องตรวจสอบอย่างละเอียด ซึ่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้ปรึกษากรรมการและมอบหมายให้นายสุธรรม เลิศพงษ์ประเสริฐ ในฐานะรองหัวหน้าพรรค และรักษาการเลขาธิการพรรคเป็นผู้ควบคุมและกำกับดูแลการจัดส่งรายงานดังกล่าว ประกอบกับหัวหน้าพรรคและกรรมการเห็นว่า นายรัฐกิจ รองผู้อำนวยการพรรค รักษาการผู้อำนวยการพรรค สามารถรับงานที่หัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคมอบหมาย จึงได้ทำหนังสือมอบอำนาจ ซึ่งการมอบหมายดังกล่าวเป็นการพิจารณา กำกับดูแลในการดำเนินการของกิจการของพรรคอันเป็นการใช้ดุลพินิจของกรรมการบริหารพรรค ประกอบกับข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๗ กำหนดว่า “เลขาธิการพรรค เป็นผู้กำกับดูแลกิจการทั้งปวงของสำนักงานใหญ่ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ของพรรคเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ของพรรคได้รับแต่งตั้งโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคอาจเป็นกรรมการบริหารพรรคหรือเป็นสมาชิกพรรคสามัญก็ได้” การลงลายมือชื่อเพื่อผูกพันต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น ผู้ถูกร้องได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจ เป็นผู้รับมอบอำนาจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๐ บัญญัติไว้ว่า “ถ้าตัวแทนได้รับมอบอำนาจแต่เฉพาะการ ท่านว่าจะทำการแทนตัวการได้แต่เพียงในสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้กิจอันเขาได้มอบหมาย

แก่ตนนั้นสำเร็จลุล่วงไป” ซึ่งการทำรายงานได้รับการกลั่นกรองพิจารณาจากหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรค ทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้โต้แย้งตั้งแต่ตอนตั้งพรรค จึงเข้าใจว่าดำเนินการตามข้อบังคับพรรคได้ ประกอบกับการดำเนินการเป็นเพียงขั้นตอนในการตรวจและเรียบเรียงให้ถูกต้อง มิได้เป็นการมอบหมายอันเป็นการกิจในทางการดำเนินการ การดำเนินการดังกล่าวจึงกระทำไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันมิให้ปฏิบัติตนฝ่าฝืนและผิดกฎหมาย

(๒) เนื่องจากมีเวลาจำกัด นายสุธรรม เข้ามาในช่วงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งมีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการพรรคแล้ว ส่วนในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ดิถฤทธิกิจ และกำลังจัดพิมพ์รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ซึ่งตรวจทานโดยนายรัฐกิจ มีข้อแก้ไข จึงทำให้นั่งสือทั้งสองฉบับจัดส่งในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ต่อมาได้มีการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงทราบว่า มิได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ซึ่งผู้ถูกร้องได้สอบสวนพนักงานส่งเอกสารแล้ว แต่ไม่ทราบว่าเหตุใดจึงไม่ปรากฏเอกสารต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายรัฐกิจ จึงทำหนังสือถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเข้าใจว่า มิได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองและรีบดำเนินการจัดส่งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาในการฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงกฎหมายแต่อย่างใด

(๓) นอกจากนี้ การที่คณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ได้มีการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ ในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ปรากฏว่ามีการพิจารณาแล้วนำเสนอต่อผู้ร้อง ปรากฏตามระเบียบวาระที่ ๓ ในข้อ ๓.๒ (๑.๔(๑.๔.๕)) ถึงการยุบพรรคประกอบกับการลงพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ฉบับลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงการยุบพรรคการเมืองนั้น เมื่อความปรากฏต่อผู้ร้องว่ามีเหตุตามมาตรา ๖๕ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบโดยผู้ร้องแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นเวลารวม ๑๐๐ กว่าวัน หากนับวันถึงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ถือว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนด อันเป็นการขาดอายุความ ซึ่งถือว่าอายุความเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย

จากเหตุผลดังกล่าวจึงขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยกคำร้องการยุบพรรคผู้ถูกร้อง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญรับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง และส่งสำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวให้ผู้ร้องทราบ เพื่อให้โอกาสชี้แจงเพิ่มเติม

ผู้ร้องยื่นคำร้องชี้แจงเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สรุปได้ว่า

(๑) กรณีที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าได้มอบอำนาจให้นายรัฐกิจ ดำเนินการในเรื่องการจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคซึ่งได้จัดส่งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตอนจัดตั้งพรรคและมีได้มีการโต้แย้งแต่อย่างไรประกอบมาตรา ๘๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งการดำเนินการเป็นเพียงขั้นตอนในการตรวจและเรียบเรียงให้ถูกต้องเรียบร้อยมิได้ เป็นการมอบหมายอันเป็นภารกิจทางการดำเนินการ การดำเนินการดังกล่าวผู้ถูกร้องจึงกระทำการไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันมิให้ปฏิบัติตนฝ่าฝืนและผิดกฎหมาย ผู้ร้องขอเรียนชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้” ข้อเท็จจริงผู้ถูกร้อง โดยพลเรือเอก ชัย หัวหน้าพรรคมีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๘ มอบอำนาจให้นายรัฐกิจ รองผู้อำนวยการพรรค รักษาการผู้อำนวยการพรรคเป็นผู้ดำเนินการแทน โดยเป็นบุคคลซึ่งมิได้มีตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารพรรค การที่พรรคกล่าวอ้างข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๔๗ หน้า ๑๖ ว่า “เลขาธิการพรรคเป็นผู้กำกับดูแลกิจการทั้งปวงของสำนักงานใหญ่โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานใหญ่ของพรรคที่ได้รับการแต่งตั้งโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคอาจเป็นกรรมการบริหารพรรคหรือสมาชิกสามัญก็ได้” นั้น ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากนายรัฐกิจ มิได้เป็นกรรมการบริหารพรรค ไม่สามารถดำเนินการแทนหัวหน้าพรรคในการดำเนินกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และกรณีผู้ถูกร้องกล่าวอ้างความนัยมาตรา ๘๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า “ถ้าตัวแทนได้รับมอบอำนาจแต่เฉพาะการ ท่านว่าจะทำการแทนตัวการได้เพียงแต่ในสิ่งจำเป็นเพื่อให้กิจอันเขาได้มอบหมายแก่ตนนั้นสำเร็จลุล่วงไป” นั้น ไม่สามารถนำมากล่าวอ้างในกรณีดังกล่าวได้ เนื่องจากการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองมีบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้อยู่แล้ว และผู้ถูกร้อง ในฐานะเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงควรต้องทราบบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องดังกล่าว

(๒) กรณีผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า การประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ ในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ของคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ความปรากฏว่ามีการพิจารณาและนำเสนอต่อผู้ร้อง คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบโดยผู้ร้องแล้ว นับแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ รวมเป็น ๑๐๐ กว่าวัน หากนับวันตามอายุความของกฎหมายถือว่าเกินกว่ากฎหมายกำหนดอันเป็นการขาดอายุความนั้น ขอเรียนชี้แจงว่า การประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นการพิจารณาเพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้อง และการที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างข้อความในรายงานการประชุมดังกล่าว นั้น เป็นข้อความที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำกราบเรียนประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง) เพื่อสรุปภาพรวมเบื้องต้นเกี่ยวกับการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองทุกพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ภายหลังจากพ้นกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้รายงานให้ประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง) เพื่อโปรดทราบเรื่องดังกล่าวในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่มีการประชุมแต่อย่างใด ทั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ซึ่งในกรณีดังกล่าวเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ตั้งยุบพรรคไท หน้า ๒๗ วรรคท้ายว่า “สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า คำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลาสิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เห็นว่าวันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนนั้น คือวันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งมีบันทึกข้อความ ที่ ลต ๐๔๐๒ (ฝปส.)/๗๑๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ รายงานเรื่องผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ซึ่งเมื่อนับถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คือวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ จึงอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้ออ้างของผู้ถูกร้องข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน” สำหรับกรณีการยื่นคำร้องขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องนั้น ผู้ร้องทราบถึงกรณีดังกล่าว ในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่

๑๑๒/๒๕๔๕ (๒๖) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณากรณีผู้ถูกร้อง ไม่จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ แล้ว เห็นว่า เมื่อผู้ร้องทราบถึงกรณีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้อง ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง และผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ รัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่ภายในกำหนด ระยะเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง

จึงขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญรับคำร้องชี้แจงเพิ่มเติมไว้พิจารณาในคราวเดียวกันกับคำร้อง ให้พิจารณาวินิจฉัย เรื่อง ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญรับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้ร้อง และส่งสำเนาให้ผู้ร้องทราบ

คืออยู่ระหว่างพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามและวรรคสี่ บัญญัติให้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญ ดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

อนึ่ง ในขณะที่คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใช้บังคับ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๐ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงเพิ่มเติม และเอกสารประกอบของผู้ร้อง และคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงมีเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้อง ได้สวนพยานหลักฐานของคู่กรณีแต่อย่างใด และคดีมีปัญหาเบื้องต้นที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญ จะนำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้ในการพิจารณา
วินิจฉัยคดีนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๒๐
มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ ได้วางหลักเกณฑ์และกรอบเวลาการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน
ของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๒ บัญญัติว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง
รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง ทรัสต์พรรคการเมือง
โฆษกพรรคการเมืองและกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์”

มาตรา ๒๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนิน
กิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของ
ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก
เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน
ทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไป
ตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี
ปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปี
ถัดไป”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕
หรือมาตรา ๖๒”

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน
(๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่
ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง
ตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องเดียวกันนี้ไว้ในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๔๒ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๗ และมาตรา ๘๘ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) และ (๑๔) ของรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๑๗ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๘๔ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๘๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป”

มาตรา ๘๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ เป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับใช้อยู่ในขณะที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒

มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในภายหลัง ศาลรัฐธรรมนูญจึงใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ พิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ และเมื่อผลแห่งการวินิจฉัยในประเด็นปัญหาเรื่องกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีเป็นดังนี้ คดีจึงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้” เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายรัฐกิจ คุระแก้ว ตำแหน่งรองผู้อำนวยการพรรคผู้ถูกร้อง ทำการแทนหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง เป็นผู้ลงนามแจ้งรายงานการดำเนินงานของพรรค โดยมีได้เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือให้ทำการแทนหัวหน้าพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๒ ดังนั้น จึงเท่ากับผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถือได้ว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

สำหรับที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า การมอบอำนาจให้นายรัฐกิจ เป็นการมอบอำนาจตามข้อบังคับพรรคที่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้โต้แย้งเกี่ยวกับข้อบังคับดังกล่าวนั้น เห็นว่า แม้ในข้อบังคับพรรคจะให้เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ของเลขานุการพรรคโดยมีผู้อำนวยการพรรคเป็นผู้ดูแลกิจการของพรรค แต่ก็เป็นเรื่องการกำกับดูแลกิจการภายในพรรค ซึ่งผู้ถูกร้องจะกล่าวอ้างต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้องซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมิได้ ทั้งนี้เพราะในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก บุคคลที่จะเป็นผู้แทนได้นั้น กฎหมายได้บัญญัติจำกัดเฉพาะบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒ ซึ่งบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

ผู้ถูกร้องจะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นนอกจากที่ระบุในมาตรา ๑๒ เป็นผู้รับมอบอำนาจหาได้ไม่ เมื่อบุคคลที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองเป็นบุคคลที่ไม่มีอำนาจ จึงเท่ากับ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ดังนั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้อง ข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า คำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลาสิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง นั้น เห็นว่า วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นั้น คือ วันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๙ และผู้ร้องได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องดังกล่าวในวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ เมื่อนับวันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบจนถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ยังอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวันตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอัคราท จุฬารัตน

รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรัญ หัตถกรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนุรักษ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ